

Göteborgs kommun

Stadsdelsnämnden Askim Frölunda Högsbo

askimfrolundahogsbo@afh.goteborg.se

Rektorn vid Björkåsskolan

cecilia.janred@askimfrolundahogsbo.goteborg.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Björkåsskolan
i Göteborgs kommun, stadsdelen Askim-
Frölunda-Högsbo

Tillsyn av Björkåsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Göteborgs kommun, stadsdelen Askim-Frölunda-Högsbo under 2011 och 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Björkåsskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 2 och 3 maj 2012.

Helhetsbedömning

Björkåsskolan saknar ett systematiskt kvalitetsarbete som innebär uppföljning, analys, utvärdering och planering av åtgärder för fortsatt utveckling. De kunskapsresultat som sammanställs är resultaten från de nationella ämnesproven i årskurs 3 och 5. Det finns dock inga sammanställningar i vad mån eleverna når de nationella målen varför Skolinspektionen inte kan bedöma måluppfyllelsen.

Skolans lärare är ännu inte förtroga med de nya författningarna, vilket Skolinspektionen ser som anmärkningsvärt. Sedan tillförordnad rektor tillträtt har diskussioner påbörjats och lokala pedagogiska planeringar som utgår från Lgr 11 håller på att utformas. Skolinspektionen bedömer att lärare måste klargöra kunskapskraven för eleverna på ett tydligare sätt och ge elever som lätt når kunskapskraven ledning och stimulans så de kan nå längre i sin kunskapsutveckling. Samverkan mellan förskoleklasser och grundskoleklasser liksom mellan lärare behöver utökas för att bättre kunna möta elevernas olika förutsättningar och behov och kunskapsnivåer. Skolan behöver uppmärksamma förskoleklasserna och årskurs 1 och stimulera eleverna till en ökad social gemenskap som ger vilja och lust att lära. Varje elev har rätt att i skolan få utvecklas, känna växandets glädje och få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter.

I skolan pågår ett värdegrundsarbete och skolan har en likabehandlingsgrupp som arbetar med värdegrundsfrågor. Eleverna är medvetna om skolans ordningsregler och vad som gäller under lektioner såväl som utevistelse. Skolans faddersystem ger eleverna ökad trygghet på skolgården. Skolan behöver dock åtgärda att det inte alltid är studiero i klassrummen och påskynda det arbete som påbörjats för att tillförsäkra eleverna studiero.

Skolinspektionen pekar i detta beslut på ett antal områden där skolan behöver vidta åtgärder för att få kunskap om och vidta åtgärder för att öka elevernas kunskapsresultat. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Björkåsskolan i Göteborgs kommun, stadsdelen Askim-Frölunda-Högsbo måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till. En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken Skäl för beslut.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast den 2012-09-14 avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Rektorn och lärarna klargör inte för elever vilka mål utbildningen har.

Lärarna ger inte alla elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med undervisning och lärande.

I detta ingår att:

- Skolan klargör för elever vilka mål utbildningen har (Lgr 11 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter).
- Lärarna samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen och för att ge överblick och sammanhang (Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer).
- Lärarna anpassar undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande (1 kap. 4 § skollagen, Lgr 11 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer).
- Lärarna ger elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling (3 kap. 3 § andra meningen skollagen).

Grundläggande värden och inflytande

Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med grundläggande värden och inflytande.

I detta ingår att:

- Utformningen av inflytandet anges i planeringen av verksamheten och skolan har en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad (1 kap. 10 §, 4 kap. 14 § första stycket skollagen, Lgr 11 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande).
- Eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och hålls informerade i frågor som rör dem (4 kap. 9 § skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar).

Trygghet och studiero

Det finns inte för skolenheten en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

I detta ingår att:

- Det finns för varje skolenhet en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp (6 kap. 8 § skollagen).

Särskilt stöd

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

När det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Eleverna får det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver (3 kap. 8 § tredje stycket skollagen, Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar).
- Skolan ger studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det (5 kap. 4 § skolförordningen).

- Rektor ser till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § skollagen).

Bedömning och betygssättning

Lärarnas bedömning av elevernas kunskaper sker inte i enlighet med författningarna.

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga utveckling.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

- De skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven (10 kap. 13 § skollagen).
- I de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt (10 kap. 13 § skollagen).

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn tar inte sitt ansvar som pedagogisk ledare och chef och verkar för att utbildningen utvecklas.

Rektorn tar inte ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

- Rektorn ser till att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella styrdokumenterna (4 kap. 5 § skollagen).
- Rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen (4 kap. 4 § skollagen).

Personalkompetens

Lärare vid skolenheten saknar utbildning för den undervisning de i huvudsak ska bedriva.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med personalkompetens.

I detta ingår att:

- För undervisningen använda lärare som har utbildning för den undervisning de ska bedriva (2 kap. 13 § skollagen och lagen (2011:190) om införandet av skollagen, 2 kap. 3 § 1985 års skollag. För lärare anställda vid skolan innan den 1 juli 2011 ska enligt övergångsbestämmelserna i införandelagen bestämmelsen om behörighet i 1985 års skollag tillämpas).

Skäl för beslut

Föreläggande:

Bedömningsområde: Undervisning och lärande

Bedömning:

Rektorn och lärarna klargör inte för elever vilka mål utbildningen har.

Lärarna ger inte alla elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Motivering:

Enligt skollagen ska utbildningen främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Vidare anger skollagen att utbildningen ska ta hänsyn till elevers olika behov och ge stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. Skollagen anger också att skolan ska klargöra för eleverna vilka mål utbildningen har och ge ledning och stimulans till elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås så att de kan nå längre i sin kunskapsutveckling. Utbildningen ska vara systematiskt inriktad på målen och undervisningen ska enligt skollagen och läroplanen utgå från och omfatta läroplanens krav. Vidare anges i läroplanen att lärarna ska samverka med varandra för att ge överblick och sammanhang.

Vid intervjuer och andra samtal med elever framkommer att de inte har kännedom om kunskapskraven och några vet inte att det finns sådana. Under lektionsbesök konstateras att eleverna ibland vet vad syftet med lektionen är medan elever vid andra lektionsbesök inte vet vad de förväntas lära sig och varför. De flesta elever som tillfrågas vet inte vilka mål de har i sin individuella utvecklingsplan och inte heller var den finns. Lärarna uppger i intervju att det i t.ex. matematikboken finns mål för varje kapitel och att dessa går igenom med eleverna. Vid lektionsbesök konstateras att eleverna mestadels gör samma uppgifter under lektionerna, förutom då det är temaarbete. Detsamma konstateras vid samtal med elever. Lärarna uppger i intervjun att de som är färdiga med uppgiften kan få sidouppgifter i väntan på att alla blir färdiga. Gemensamma genomgångar är viktigt menar lärarna. De uppger också att elever som lätt når kunskapskraven inte deltar i en högre årskurs i det aktuella ämnet eller använder läromedel avsedd för högre årskurs, vilket kan vara ett sätt att ge ökad stimulans. Elever i förskoleklassen som har behov av mer stimulans deltar inte heller i årskurs 1 eller använder läromedel avsedd för grundskola. Av den enkät som personalen besvarat inför tillsynen framkommer att lärarna inte alltid anpassar undervisningen efter elevens förmåga och inte alltid utmanar ele-

verna. Rektorn medger i intervjun att undervisningen inte anpassas i tillräcklig utsträckning och att eleverna inte utmanas. Rektorn bekräftar att undervisningen behöver bli mer kreativ och målinriktad. De lokala pedagogiska planeringar som Skolinspektionen tagit del av utgör inte alltid underlag för undervisningen, enligt rektorn. Av rektorns verksamhetsredogörelse framkommer att detta arbete behöver utvecklas. Klasslärarsystemet, att en lärare ansvarar för den mesta undervisningen i klassen, gör det svårt att samverka med varandra, enligt lärarna. Det saknas samverkan mellan förskoleklass och grundskola. Det finns, enligt uppgift från rektor inte heller samverkan mellan skolans två förskoleklasser. Rektorn uppger att varje klasslärare tar ansvar för sin egen klass och att det sällan förekommer att lärarna undervisar i varandras klasser. Klasslärarsystemet behöver, enligt rektorn förändras i samband med översynen av behörigheter inför nästa läsår.

Utredningen visar att skolan inte klargör kunskapskraven för eleverna. Lärarna ger inte heller ledning och stimulans till elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås så att de kan nå längre i sin kunskapsutveckling. Vidare framkommer att utbildningen inte tar hänsyn till barns och elevers olika behov och ger inte stöd och stimulans så att de utvecklas så lång som möjligt. Utredningen visar också att lärarna inte samverkar med varandra i arbetet med att nå utvecklingsmålen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

1 kap. 4 § skollagen

3 kap. 3 § andra meningen skollagen

Lgr 11 Kursplaner, Lgr 11 1, Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, En likvärdig utbildning, 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer

Bedömningsområde: Grundläggande värden och inflytande**Bedömning:**

Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen.

Motivering:

Enligt skollagen och läroplanen ska elever ges inflytande över utbildningen. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Vidare anges att utformningen av inflytande ska anges i planeringen av verksamheten. Enligt läroplanen ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens

innehåll. Rektor har ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

Det framkommer i intervju och andra samtal med elever att deras möjlighet till inflytande är begränsat. Elever i förskoleklassen uppger i olika samtal att de själva får välja vad de vill göra när det är utrymme för lek såväl ute som inne. När de "arbetar" är det läraren som bestämmer vad de ska göra. Elever uppger att de har inflytande till exempel genom att få välja aktivitet i idrotten, upprättande av ordningsregler, och påverka vilket utematerial som ska köpas in. I någon klass kan eleverna få ge förslag till vilken läxa man ska ha. I samtal med elever framkommer också att de inte vet vilka mål de själva har i sin individuella utvecklingsplan eller vem som bestämt målen. Det framkommer också i intervju och andra samtal med elever att de inte heller har inflytande över arbetssätt och arbetsformer. Någon elev uttrycker dock att det är möjligt att sitta utanför klassrummet och genomföra sina uppgifter om det inte är studiero inne i klassrummet. Vid lektionsbesök arbetar oftast elever enskilt och med samma uppgift på samma sätt. Att de ibland arbetar två och två beror på att det i läroboken anges att uppgiften ska genomföras på detta sätt. Enligt eleverna är det lärarna som väljer vilket tema eleverna ska arbeta med. Lärarna bekräftar att de själva väljer tema och ibland sker det med visst inflytande från eleverna. I elevens val väjer eleverna själva innehåll, enligt lärarna. Vid besöket konstateras att eleverna själva valt vilket område de vill arbeta med när de tillsammans gör en klasstidning. Av Skolinspektionens enkät för personalen framkommer att lärarna själva uppskattar att arbetet med inflytande kan bli bättre.

Rektor uppger att elevinflytande är ett utvecklingsområde för skolan. Elevrådet har nyligen börjat ta form och detta arbete ska utvecklas. Då skolan saknar dokumenterade planeringar finns inte heller planering för hur elevernas inflytande ska utformas och öka utifrån ålder och mognad.

Utredningen visar att eleverna inte har ett reellt inflytande över utbildningen genom att de inte ges inflytandet över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Vidare visar utredningen att utformning av inflytande inte anges i en planering och skolan har inte en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

1 kap. 10 §, 4 kap. 9 § första stycket skollagen, 4 kap. 14 § skollagen

Lgr 11 1 skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Det finns inte för skolenheten en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Motivering:

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Huvudmannen ska vidare se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i nästföljande års plan.

Björkåsskolan har en likabehandlingsplan som gäller för år 2011. Planen innehåller bland annat åtgärder som ska vidtas i arbetet med att förebygga kränkande behandling. Det framgår dock inte vilka åtgärder som ska genomföras eller påbörjas det närmaste året och som bygger på en kartläggning av den specifika situationen som råder på skolan. Vidare saknas redogörelse för föregående års insatser. Det finns åtgärder för främjande värdegrundsarbete. Rektorn uppger att det inte finns någon ny plan för 2012. Eleverna känner inte till planen men lärarna uppger att elevrådet, vid upprättandet av planen har fått ett utkast de kunnat lämna synpunkter på.

Utredningen visar att skolans plan mot kränkande behandling inte upprättas årligen och inte innehåller redogörelse för vilka åtgärder som ska vidtas det närmaste året. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

6 kap. 8 § skollagen

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

När det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Motivering:

Enligt skollagen ska åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska framgå vilka behoven är och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Vidare anges att eleverna ska få det särskilda stöd som utredningen visar att de behöver. I skolförordningen anges att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Av läroplanen framgår att det är rektors ansvar att se till att elever får det särskilda stöd de behöver.

Vid intervjuer med rektor, lärare och elevhälsan framkommer att det finns rutiner och behov utreds när någon uppmärksammar att en elev riskerar att inte nå målen. Vanligtvis är det läraren som skriver åtgärdsprogram, och det sker ibland i samråd med speciallärare eller specialpedagog. Det framkommer i intervju med lärare att det ibland är tillgängliga resurser och inte elevens behov som styr vilka stödåtgärder som anges i åtgärdsprogrammen. Därmed får inte alltid eleven det särskilda stöd som utredningen visar, enligt lärarna. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av är av skiftande kvalitet. Det framgår inte alltid tydligt vilka elevens behov är. I flera av åtgärdsprogrammen beskrivs istället elevens svårigheter. Det framgår inte tydligt av åtgärdsprogrammen när och hur uppföljning ska genomföras och inte vilka som ska delta. I de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av finns inget beslut.

Det framkommer i intervjuer med lärare och rektor att studiehandledning på modersmålet inte ges trots att det finns elever som är i behov av det.

Utredningen visar att de åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av inte uppfyller författningarnas krav då det inte alltid framgår vilka behoven är, hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas samt att det saknas beslut om åtgärdsprogram. Vidare framgår att eleverna inte alltid får det särskilda stöd som utredningen visar att de har behov av. Det saknas också studiehandledning på modersmålet för de elever som behöver det. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

3 kap. 8–10 §§ skollagen

5 kap. 4 § skolförordningen

Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning**Bedömning:**

Lärarnas bedömning av elevernas kunskaper sker inte i enlighet med författningarna.

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga utveckling.

Motivering:

Enligt skollagen ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. I utvecklingsplanen ska också framgå en sammanfattande bedömning av vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Läroplanen anger att läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt ska utvärdera varje elevs kunskapsutveckling.

Av dokumentstudier och i lärarintervjuer framkommer att lärarna inte följer upp och utvärderar elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen eleverna får undervisning i. Lärare uppger i intervjun att de har kunskap om måluppfyllelsen och uppskattar att det är ett par i varje klass som inte når målen men har ingen exakt siffra. I den verksamhetsredogörelse som rektorn lämnat framgår att lärarnas arbete med kunskapsuppföljning måste förbättras.

De individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av varierar i kvalitet. Omdömen som förekommer är inte alltid relaterade till kunskapskraven och det finns inte skriftliga omdömen i alla ämnen som eleverna får undervisning i. I ämnet svenska finns oftast skriftligt omdöme men i övriga ämnen finns det i varierande grad. De mål som satts upp i den individuella utvecklingsplanen handlar oftast om vad som behöver utvecklas och vad eleven behöver träna på men inte vilka insatser som skolan ska bidra med för att nå målen. Vid intervju med lärare framkommer att det diskuteras mycket hur de individuella utvecklingsplanerna ska se ut och att nya blanketter håller på att utformas. Av rektorns verksamhetsredogörelse framgår att arbetet med de individuella utvecklingsplanerna ska förbättras under läsåret och att lärarna ska få mer kunskap om vad utvecklingsplanerna ska innehålla.

Utredningen visar att de individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen inte beskriver elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i alla ämnen de får undervisning i. Det saknas sammanfattning av skolans insatser för att eleven ska utvecklas så långt som möjligt saknas. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

10 kap. 13 § skollagen

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning:**

Rektorn tar inte sitt ansvar som pedagogisk ledare och chef och verkar för att utbildningen utvecklas.

Rektorn tar inte ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Motivering:

Enligt skollagen ska rektorn ansvara för att ett systematiskt kvalitetsarbete genomförs vid enheten. Kvalitetsarbetet ska bestå av planering, uppföljning och utveckling av verksamheten och ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska enligt skollagen vara de nationella mål som finns för utbildningen. Kvalitetsarbetet ska dokumenteras och för de brister som framkommer genom uppföljning ska nödvändiga åtgärder vidtas. Läroplanen för grundskolan anger att rektorn har ett övergripande ansvar för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.

Det finns ingen sammanställning av elevernas kunskapsresultat i matematik och svenska i årskurs 3 och heller inte i respektive ämnen i årskurs 5 för år 2011 (från och med innevarande läsår ska elevernas resultat i relation till kunskapskraven i årskurs 6 användas). Därmed saknas möjlighet till analys som ska ligga till grund för den utvärdering som ska leda till att åtgärder vidtas för ökad måluppfyllelse och resultat. Lärarna uppger i intervju att de har en känsla av att många elever i Björkåsskolan når målen i jämförelse med andra skolor i stadsdelen men kan inte uppge ett antal eller andel och har inte dokumenterat resultaten. Det finns sammanställningar över andel elever som når kravnivån i de nationella ämnesproven i årskurs 3 och 5. Rektorn bekräftar att skolan saknar sammanställningar av kunskapsresultaten och att det inte finns någon dokumentation som på skolövergripande nivå visar måluppfyllelse och resultat. Vid kommunikering av beslutet uppger tillförordnad rektor att det pedagogiska utvecklingsarbetet delegerats till arbetslagsledarna och strukturer för arbetet har lagts upp av dessa i samarbete med rektorn. Detta utvecklingsarbete ska utvärderas vid terminens slut.

I intervjun uppger rektorn att hon inte kan säkerställa att personalen arbetar utifrån de nationella styrdokument. Rektors uppfattning är att lärarna ännu inte tillägnat sig Lgr 11 och att kunskapskraven ännu inte är styrande för undervisningen. Skolinspektionen har mottagit flera exempel på lokala pedagogiska planeringar som avspeglar de nya styrdokument. Dessa är skrivna

av några lärare från Björkåsskolan tillsammans med lärare från en närliggande skola. Rektorn uppger att lärarna inte ännu arbetar efter dessa planeringar.

Utredningen visar att rektorn inte tar ansvar för att personalen arbetar utifrån de nationella styrdokument. Vidare visar utredningen att det inte bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utvärdering som ska leda till utveckling av utbildningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

4 kap. 4, 5 §§ skollagen

Bedömningsområde: Personalkompetens**Bedömning:**

Lärare vid skolenheten saknar utbildning för den undervisning de i huvudsak ska bedriva.

Motivering:

Enligt skollagen ska huvudmannen för undervisning använda lärare eller förskollärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning de ska bedriva.

Undervisningen i Björkåsskolan är mestadels organiserad i ett klassläraresystem. Klassläraren bedriver merparten av sin undervisning i sin egen klass. Det framgår av den dokumentation som skolan lämnar efter besöket att alla lärare har pedagogisk högskoleutbildning. Det finns dock några lärare som undervisar i ämnen de inte är behöriga i trots att det i skolan finns lärare som är behöriga. Som exempel kan nämnas ämnena matematik och SO i årskurs 1-3 och ämnena engelska och bild i årskurserna 4-5. Rektorn uppger att arbetslagen ska förändras inför nästa läsår på ett sådant sätt att eleverna i alla ämnen undervisas av lärare som är behöriga i ämnet.

Av utredningen framgår att det finns lärare som inte har utbildning för den undervisning de i huvudsak ska bedriva trots att det i skolan finns behöriga lärare. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

2 kap. 13 § skollagen och lagen (2011:190) om införandet av skollagen, 2 kap. 3 § 1985 års skollag. För lärare anställda vid skolan innan den 1 juli 2011 ska enligt övergångsbestämmelserna i införandelagen bestämmelsen om behörighet i 1985 års skollag tillämpas.

Bakgrund

Måluppfyllelse

Björkåsskolan saknar sammanställningar av resultaten som visar andel elever som når minst mål att uppnå i respektive ämne i årskurs 3 och 5, vårterminen år 2011. Skolinspektionen kan därför inte bedöma måluppfyllelsen. (Från och med innevarande läsår ska elevernas resultat i relation till kunskapskraven i årskurs 6 användas) Det finns en redovisning av andelen elever som år 2011 nått kravnivån i nationella ämnesprov i årskurs 3. Redovisningen är uppdelad i delprov och visar att andelen elever som nådde kravnivån varierar mellan lägst 72 procent i ett av delproven i svenska och högst 94 procent i tre respektive två delprov i ämnena svenska och matematik. Sammanlagt genomfördes 15 delprov i dessa ämnen. Resultaten för år 2010 i de nationella ämnesproven svenska, engelska och matematik i årskurs 5 redovisas också för varje delprov. Sammanställningen visar en variation på att mellan 90 och 100 procent av eleverna nådde kravnivån i 13 delprov.

Mot bakgrund av att det saknas sammanställning av resultaten och skolan brister i sin uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten samt då resultaten på de nationella ämnesproven indikerar att samtliga elever inte når målen i alla ämnen, måste skolan vidta åtgärder och säkerställa att alla elever ges möjlighet att nå målen för utbildningen. Skolinspektionen pekar i detta beslut på ett antal områden där skolan behöver vidta åtgärder för att förbättra elevernas kunskapsresultat.

Elever uppger att de trivs i skolan men att det ibland pratas mycket i några av klassrummen. Lärare och rektor uppger att det råder ett positivt klimat och att relationerna mellan lärare och elever är goda. Det förekommer dock kränkningar och dessa arbetar skolan aktivt med, enligt rektor. Skolinspektionen konstaterar vid besöket att åtgärder vidtas omedelbart så snart rektor får kännedom om eventuella kränkningar. I en klass där det varit omfattande problem med studiero i klassrummet har organisatoriska åtgärder vidtagits och det pågår dagliga insatser för att komma tillrätta med problemen. Det finns ett fungerande faddersystem där elever i årskurs 5 är faddrar för elever i årskurs 1. Elever i årskurs 1 uppger att de är trygga med att ha en fadder och att de är ett stöd till exempel under raster. Av Skolinspektionens föräldraenkät kan utläsas att föräldrarna upplever att eleverna är trygga i skolan men att studieron kan bli bättre. Skolans trygghetsteam har under innevarande termin påbörjat ett aktivt arbete efter ett uppehåll under höstterminen år 2011. Det framkommer vid besöket att det pågår ett dagligt värdegrundsarbete och att det finns rutiner för rapportering av incidenter till huvudmannen samt handlingsplaner och

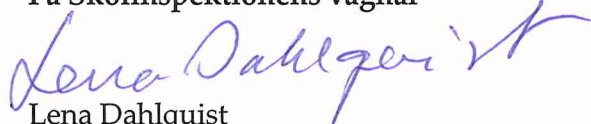
rutiner som följs i samband med situationer då det förekommer kränkande behandlingar.

Beskrivning av Björkåsskolan

Björkåsskolan F-5 ligger i stadsdelen Askim-Frölunda-Högsbo i Göteborgs kommun. Skolan leds av en tillförordnad rektor som också ansvarar för intilliggande fritidshem samt tjänstgör en del av tjänsten som ledningsstöd i Trollängsskolan i samma stadsdel. Rektorn tillträdde sin tjänst i oktober 2011. Skolan har en klass i varje årskurs samt två förskoleklasser. Varje klass har en klasslärare och dessa utgör tillsammans med en av förskollärarna, ett arbetslag. Fritidspedagoger och förskollärare bildar ett arbetslag. Varje arbetslag träffas en gång per vecka och rektor deltar vid behov. Ett förändringsarbete pågår som innebär att varje arbetslag ska utse en lagledare som ska delta i arbetslagsledarmöten och också leda arbetslagsmötena. Rektor ska delta i arbetslagsmöte var tredje vecka eller mer utifrån behov. Vid tiden för besöket finns sammanlagt 141 elever.

I ärendets slutliga handläggning har Jonas Nygren och Susanna Åhgren deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Lena Dahlquist
Enhetschef

Marie Sjöberg
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmännen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmännen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).